

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Consultationes Theologicæ Et Spirituales Christiani verè fidelis & verè devoti ...

... De Excellentis Jesu Christi Dei-Hominis

Louis François <d'Argentan>

Augustæ Vindel. ; Dilingæ, 1723

VD18 80217931

Art. V. Modus excellens fructuosè audiendi Verbum Dei.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45509

ARGUMENTUM.

*Modus excellens fructuosè audiendi Verbum
DEI.*

ARTICULUS V.

Non totum in eo situm est, adesse in Ecclesia & assistere coram Cathedrâ, ut audiatur Verbum Dei. Audientium corona videtur quandoque admodum numerosa, nihilominus reipsâ valde tenuis est & exigua, cum paucissimi sint, qui Verbum Dei, uti oportet, auscultent.

Quatuor hominum genera frequentant Concionem. Aliqui accedunt, ut videant Concionem; hi non adsunt, nisi ut congregatum inspiciant & perlustrent cœtum, oculis nunquam non vagabundis, observantes modò in his, modò in aliis oris totiusque corporis habitum; ut videant, an magna audientium adsit corona, an præsens sit ille vel illa, semper animo abrepti ad mille chimeras sibi caput obruentes, nec ullam ad id, quod dicitur, permittentes attentionem. Hi fuerunt in sermone, & viderunt illum, sed non audierunt Verbum Dei.

Alii accedunt, non audituri Concionem, sed audituri Concionatorem, suumque de eo formaturi iudicium: aspiciunt

ipsum in pulpito, velut Actorem in theatro; exactissime observant ipsum à capite usque ad pedes; an polleat agendi dicendive lepore, an valeat voce, hancque moderari ad leges artis possit, an verborum utatur phaleris, an benè enuntiet illa, an gestus efformet aptos & compositos, an suam possideat dictionem, an peroret, ut didascalus, an loquatur ut discipulus, an præstet facundiâ, an depromat curiosa, docta, exquisita, an voluptate afficiat vel fastidio. Et postquam omni invigilarunt curâ, ut promerita hunc hominem notent censurâ, congregiuntur post sermonem, & suum de ipso ferunt iudicium. Hi fuerant in sermone, sed non audierunt Verbum Dei: siquidem non fuerunt ibi velut discipuli, ut addicerent cognitionem Dei, sed ut Magistri & iudices suam pronuntiaturi sententiam.

Tertii frequentant sermonem animi causâ, ut se oblectent & temporis horulam jucundè conterant: nil minus hi quærunt, quàm Verbum Dei; hoc namque nimis pervulgatum, nimis

Alii, ut censurâ perstringant Concionatorem.

Alii, ut suâ satisfaciant curiositati.

trivia-

triviale est pro ipsis; sed argu-
tia quædam Philosophica inge-
niosè disceptata, factum quod-
dam historicum eleganti dedu-
ctum stylo, amœna quædam &
florida rei descriptio, artificio-
sum aliquod & acutum Poëseos
figmentum, curiosa quædam
& benè ventilata quæstio, sceta
nugis jocisque dramata, hæc
sunt Embammata, quæ ejusmo-
di hominibus excitant orexin:
Quod si quem inveniant, cui
sit curæ curiositatem ipsorum
oblectare, hic audit apud ipsos
oraculum, attollitur ab ipsis ad
æthera. Hi fuerunt in sermo-
ne sicut alii, sed non percepe-
runt Verbum Dei; hoc enim
non quærebant, minimumque
id erat, cui intendebant, sepe-
lientes id illic oblivionis tumu-
lo; tenaciter autem conservan-
tes id omne, quod profanum est
& curiosum, vanum ac inutile,
dimissis ac neglectis cæteris, cum
bonum non quærant utile, sed
delectabile.

Fauci, ut ve-
rè audiant
Verbum Dei.

Quarti igitur, quorum mini-
mus est numerus, & sæpissimè
valdè exiguus, conveniunt ad
sermonem cum animo verè au-
diendi Verbum Dei. Hi visum
non veniunt sermonem, judi-
catum non accedunt prædica-
torem, oblectatum non advo-
lant rebus vanis suam curiosi-
tatem; scopus ipsorum est, ut
Verbum Dei suis usurpent auri-

bus: horum sunt paucissimi, &
ex his non pauci audiunt illud
tam male, ut inde parvum vel
ferè nullum hauriant fructum;
vel quia modum ignorant id au-
diendi benè, vel quia fideles
non sunt id exequendo, quod
faciendum erat.

Et quid ergò facere oportet? Ut benè au-
diatur Ver-
bum Dei: ali-
qua prælan-
da sunt ante,
aliqua sub,
aliqua post
concionem,

Oportet imprimis, prosequi-
tur Ecclesiasticus, aliquas ante
sermonem habere dispositiones;
oportet secundò observare ali-
qua inter sermonem ipsum. Et
tertiò (quod præcipuum est)
benè oportet uti auditis post
sermonem. Adverte benè, quid
tibi dicam, & studebo ita dicere,
ut intelligas.

Primò oportet ex parte suâ Juxta mentis
bonas afferre ad sermonem di-
spositiones, si referre ex sermo-
ne quis velit fructum bonum: ram disposi-
tionis referretur
fructus è con-
cionem,
Siquidem universalis est regula,
quod causæ universales non a-
gant, nisi juxta dispositiones,
quas inveniunt in subjectis.
Plerumque parvus effectus, qui
reportari conspicitur, è tot ubi-
que frequentatis & declamatis
Concionibus, aliunde non pro-
ficiscitur, nisi ex mala audien-
tium dispositione. Hanc maxi-
mi ponderis veritatem JESUS
Christus ipsemet explanavit no-
bis

bis in pulchra illa de semine parabolâ. Semen, inquit, est Verbum Dei, quod agricola ubivis indiscriminatim projicit: aliud cadit supra petram, & radicem non potest agere; aliud cadit secus viam & volucres cœli veniunt, rapientes illud, & sic sine fructu efficitur; aliud, sed illius pars exigua cadit in terram bonam & solerti industriâ cultam; & hoc facit fructum majorem vel minorem, juxta quod illa bene vel melius fuerit disposita ad illud recipiendum. Ecce quomodò idem semen inutile maneat, vel fructuosum sit, vel magis fructuosum, juxta dispositiones, quas invenit in terrâ, in quam jacitur.

Malæ dispositiones ad audiendum Verbum Dei,

Idem omninò accidit cum Verbo Dei, inquit Salvator noster: si afferas cor lapideum, durum, insensibile, nunquàm non rebelle voci Dei, quomodò expectas aliquid fructus producturum ibi Verbum ipsius? Oportet igitur hanc emollire duritiem, oportet contere cor hoc lapideum actibus contritionis; quem in finem haud absolum foret, aliquantulo tempore ante Concionis initium adire Ecclesiam, tēque exercere solerter & seriò in actibus doloris, averfationis & odii erga peccatum, amorisque erga Deum, quibus cor conteritur & quasi redigitur in pulverem, ut fiat

Cor durum.

terra bona ac idonea ad recipiendum utiliter bonum semen; Imaginare tibi, à campanâ te ad Concionem vocante, tuis accini & occentari auribus illud Vatis regii: *Hodie si ^{Psalm. 94.} vocem ejus audieritis, nolite obdurare ^{v. 2.} corda vestra.* Non audies id in vanum, necessariò oportet id aliquem in te producere effectum, quo te vel emolliat, vel obduret. Elige.

Si afferas ad sermonem animum in morem vepreti curarum aculeis horridum, sollicitudinibus rerum humanarum transfixum; si caput habeas foetum & oppletum negotiis, angustiis, inquietudinibus, timoribus, consiliis, millenis cogitationibus afflictivis, quibus occuparis, quibus torquearis: quâ ratione attentionem necessariam adhibere poteris Verbo Dei, ut desideratum ex eo capias & referas fructum? Evelle spinas, expelle saltem parvulâ illâ morâ, unicâ horulâ omnem aliam ex animo curam, omnem aliam ejice è mente cogitationem, tranquilla redde interiora cordis tui per quietum & vacuum ab omnibus curis silentium, sub quo divinum Verbum pacificè nasci possit in anima tua. An ignoras, hâc ratione Verbum Incarnatum intrare voluisse in mundum: Dum medium silentium tenebant omnia; in medio silentio
Yyyy omnium

Animus turbatus negotiis & inquietudinibus.

omnium Creaturarum? Ex defectu hujus dispositionis plerique eorum, qui negotiis sæculi sunt intricati, quasi nunquam fructum hauriunt è Verbo Dei.

Alia adhuc mala dispositio est ad audiendum bene Verbum Dei, si fueris velut lata quædam & trita via, cunctis aperta, & indiscriminatim ab omnibus frequentata. Fortitan carebis pungentibus te spinis, eò quod nulla tibi sint negotia, quibus tua interturbetur quies; verùm est tibi levitas animi, & continua cogitationum defatigans mentem evagatio; omnibus ac singulis indifferenter permittis transitum per oculos tuos, per aures tuas; per imaginationem tuam; nec unquam aliquid arces, nunquam alicui præcludis aditum: nunquam dispositus, ut ingrediaris teipsum, tuum figens & recolligens animum, quem impendas & intendas magnis & infinita ratione ponderosis salutis tuæ veritatibus. Si accesseris ita, venies incassum audire Verbum Dei; neque enim vel minimum ex illo percipies emolumentum: Dispone te melius; & quomodo? Ecce tibi bonas quatuor dispositiones.

1. Bona dispositio est ad audiendum bene Verbum Dei, magno ejusdem teneri desiderio, magni illud pendere, & agnoscere, maximam esse felicitatem,

summumque honorem, quo frui possis, quod Altissimæ Majestatis Deus, quem reverentur Angeli in cælo, dignetur tibi loqui, teque admittere ad Divini Verbi sui auscultationem. Accede magnâ cum fame id audiendi & bene degustandi, & omnem illic invenies dulcedinem, ac fructum omnino singularem.

2. Est bona dispositio, quando acceditur cum intentione pura cognoscendi Deum, ut diligatur; addiscendi divinas ipsius voluntates, ut impleantur, sequæ accendendi majori erga negotium salutis suæ zelo; & quando quis ita omnem adhibuit conatum ad emolliendum cor suum, ac reddendum illud docile ad vocem Dei, est quasi impossibile, quin Deus benedicat menti & intentioni tam puræ, tamque piæ.

3. Non minùs bona dispositio est, quando quis suo expellit animo omnem aliam cogitationem, ut unicè suam defixam habeat mentem Divini Verbi præconio, velut maximo, gravissimique momenti negotio, quod tractari possit in terra, probe ponderando, quod dependeat æternitas ab eo. Eheu! fortassis salus mea vel æterna mea damnatio dependet ab hac horâ, juxta quod bene vel malè impenderim eam, proficiendo vel non proficiendo è Verbo Dei. Quando

Anima vaga-
bunda & dis-
sipata.

Quatuor bo-
næ dispositio-
nes necessa-
riæ, ad audi-
endum bene
Verbum Dei.

do res aliqua summo habetur loco, & non mediocris sed maximi creditur esse ponderis, haud negligenter illi manus adjicitur, nec levi dumtaxat conficitur Minervâ; sed omnes impenduntur nervi, ut auspiciatus ex eâ referratur fructus, hicque non levis, sed maximus.

4. Denique optima dispositio est, quando acceditur profundâ cum humilitate: Siquidem Deus arcana sua revelat humilibus, & abscondit illa superbis; consultum igitur est, ut per ignita suspiria è cordis meditullio ad Deum vibrata petatur ab illo, quod pauper ille cæcus expetiit in Evangelio: *Domine, ut videam lumen;* vel quod sanctus efflagitavit Augustinus: *Domine noverim te, noverim me;* utque immediatè ante Concionis initium brevis sed fervens fiat oratio ad Spiritum Sanctum pro Concionatore, ut inspiret ipsi, quod melius fuerit magisque proficuum gloriæ Dei & audientium salutis; pro se ipso, ut tribuat sibi cor docile & morigerum; & pro totâ assistentium coronâ, ut abundanter suas super illos diffundat gratias.

Maximè assentior his omnibus, inquit Onesimus, probè advertens, quòd qui attulerit bonas hæc dispositiones ad auscultationem Verbi Dei, plurimum relaturus sit ex illa emolumentis; quæ tantò magis arrident, quanto minori cum difficultate af-

ferri possunt, si vel leviter adjiciatur illis animus. Sed dicebas, certa quòque observanda occurrere, dum dicitur sermo. *Quænam sunt ista?* Ecce tibi illa.

Primum est, auscultare omnia, quæ dicuntur in veritatis Cathedrâ, maxima cum reverentiâ, non velut verba hominum, sed velut verum Verbum Dei. Sic sanctus Paulus exaratum reliquit:

Non ut verbum hominum, sed ut est verè Verbum Dei. Non credas esse

2. Thes. 2, v. 13.

hominem, qui enuntiet tibi hæc cæli oracula; sed putes ipsum Deum esse, qui loquatur tibi ex ore ipsius. An enim ignoras, quid suis & de suis asseruerit Prædicatoribus: *Qui vos audit, me audit, qui vos spernit, me spernit.* Qui muniretur vivâ hæc fide, & profundâ hæc reverentiâ erga Verbum Dei, sæpe Deus reipsâ ipsius loqueretur animæ, & auribus cordis cuncta suggereret alia, quàm quæ auribus corporis suggerit Prædicator.

Sub sermone tenendum est, Deum nobis loqui.

Secundum, quod observari oportet, est; ut magna cum cura conserventur & custodiantur omnia, & non perdat ex iis, si possibile est, nec verbum unicum, non solum, quòd nescias, quo ex illis uti velit Deus ad illuminandum & movendum animam tuam; quòdque, si negligas unum, forsitan id esse possit, quòd maximè tibi erat necessarium; sed etiam, quòd credere

Yyyy 2

debeas,

S. August.

debeas, idem Verbum æternum, quod indurum est carne mortali in mysterio Incarnationis, ad reddendum se visibile oculis nostris, quòdque abscondit se sub speciebus panis in sanctissima Eucharistia ad intrandum in ora nostra, se induisse quòque voce sensibili per linguam Prædicatorum, ad ingrediendum per aures nostras.

Recipiendus est JESUS Christus in Concione, sicut in Communione.

S. August. hom. 20, inter 50.

Quamobrem sanctus Augustinus vigesimâ ex quinquaginta suis homiliis (quæ veluti quinquaginta ingenii & zeli sui sunt prodigia) volens instruere populum suum, quâ ratione recipere debeant adorandum hoc Verbum in Prædicatione, proponit ipsis pro exemplari modum, quo accedere solent, ad recipiendum adorandum Corpus Christi in sacra synaxi. Et ecce tibi, quâ ratione loquatur illis: *Interrogo vos fratres, dicite mihi, quid vobis plus esse videtur, Verbum Dei an Corpus Christi? si vultis vere respondere, hoc utique dicere debetis, quod non est minus Verbum Dei, quam Corpus Christi. Et idè, quantâ sollicitudine observamus, quando nobis Corpus Christi ministratur, ut nihil ex ipso de manibus nostris in terram cadat, tantâ sollicitudine observemus, ne Verbum Dei, quod nobis prædicatur, dum aliud cogitamus aut loquimur, de corde nostro pereat: quia non minùs reus erit, qui Verbum Dei negligenter audièrit, quam qui Corpus Christi in terram cadere negligentia suâ permiserit.*

Ecce ergò hic paucis, sed patheticis verbis instrueris à sancto Augustino, quâ ratione auscultandum sit Verbum Dei: Fac ad recipiendum illud dignè, quod facis, ut dignè recipias sanctissimum Corpus Christi: Et hoc sufficit; sed minus tibi faciendum non est, cum sit idem JESUS Christus, quem recipis in utroque. Intrat ipse per Sacram Synaxim in os tuum, intrat per prædicationem & Verbi Divini annuntiationem in aures tuas; utrobique & ubivis omni dignus est reverentiâ. Desideras puram esse animam tuam, ab omni labe peccati, ad recipiendum Sacram Synaxin & Corpus Domini; id ipsum quòque age, ut dignè excipias & auribus recipias Verbum Dei; veritates æternæ, quas nobis annuntiat, non intrant libenter in animam peccatis obnoxiam. Magnam adhibes reverentiam, nec minorem sollicitudinem, ne minima perdatur particula, Sacram recipiens Eucharistiam; non minus reverentiæ non minus solertiæ adhibeas, quando idem Verbum æternum recipis in verbi sui prædicatione. Et ecce tibi, quid secundò sit observandum.

Et pro tertio, cogita semper, Deum esse, qui loquatur tibi; ita tibi ipsi in particulari, & de omnibus quæ dicuntur, tum poteris, quasi dicerentur nonni-

nonnisi pro te solo: ne imiteris illos, qui cuncta remittunt ad alios; Hoc est bonum pro illo, hoc non malè quadrat pro istâ, hocq; optimè congruit pro isto altero. Non, hæc omnia sunt pro te ipso: Dicas sæpiùs in arcano cordis tui, quasi videres Jesum Christum præsentem, tibi que coram loquentem: *Loquere Domine, quia audit servus tuus.* Ecce ergò, quid observandum sit durante concione.

Verùm hæc omnia proderunt nihil, nisi fidelissimè conserves Verbum Dei, & conservatum in tuum convertas commodum. In hoc præcipuè totius rei cardo vertitur; cujus defectu frequentissimè auscultatur Verbum Dei, & nihil inde proficitur. Mos habet tumultuario & catervatim concione absolutâ mox egredi Ecclesiâ, & illicò permittitur sensibus, imaginationi, totique animo alias prorsùs admittere cogitationes, quæ diripiunt in momento, quod auditum fuerat in sermone. Actum est, non amplius subit memoriam, fugiunt omnia ac si nunquam fuissent audita.

Totus Con-
cionis fructus
consistit in
hoc, ut con-
servetur in
corde, ibi
ponderetur &
benè digeratur.

Non in momento, quo percipitur sermo, trahitur ex eo profectus: siquidem oportet affixum esse animo iis quæ dicuntur & docentur à Concionatore, qui loquitur celeriter, ubi sibi ipsi intendere, sibi que dicta applicare non permittit temporis angustia; sed

faciendum hoc est instituta desuper reflexione. Quando post sermonem mediâ horâ vel saltem quartâ horæ parte recollecti animo, uti post receptam Sacram Synaxin fieri amat, præcipua ruminamur auscultatæ Concionis capita, gustare conamur illa, & altè menti insculpere, sicque digerendo per otium in nostrum convertere alimentum; tunc ipsemet Deus Prædicatorem agit animæ nostræ, illam instruit, illam movet, illam urget ad bona concipiendi propolita, ad renovandum fervorem. Et ecce tibi fructum, quem colligit & haurit exinde. Unica Concio hæc ratione auscultata plus afferet utilitatis quinquaginta aliis, ejusmodi reflexione desuper facta destitutis.

Conquereris non valere te memoriâ, quâ retineas dicta in Concione. Et quomodo diu retinere poteris ea, quæ nonnisi audisti vice unicâ, & quidem strictim & in transcurso, quin desuper instituas recollectionem: Cogitandum & recogitandum & longiori morâ ruminandum est id, cujus retinendi tenetur quis desiderio. Vide, quid faciant volentes addiscere Philosophiam, vel aliam quamvis scientiam: Non sunt contenti auscultasse semel Magistrum docentem, sed habent tua scripta, quæ legunt & sæpiùs relegunt; de illis discurrunt, illa penitiùs rimantur, ex illis & circa illa

Quomodo
scrutanda ve-
ritates saluti,

ca illa disceptant, seque exercent, quoad profundè inculpserint menti, quod scire desiderant.

Modus benè
retinen ser-
monem.

Quanto id nobis probro, quòd centies majori non ardeamus zelo addiscendi res fidei & veritates salutis. Non sufficit, has semel dictas esse nobis; oportet ponderare illas, volvere & revolvere animo, nec acquiescere, quoad perfectam illarum assequamur cognitionem. Ecce tibi,

cui studio invigilandum sit omni Christiano; nòsse nimirum Christum & veritates salutis. Ecce orationis suæ quodnam eligere debeat argumentum, quæ verè oratio est fidei excellentior omnibus. Et ut omnia unico absolvam verbo, vis modum & medium certum benè retinendi Concionem? Exerce, exerce ipso opere, quod audisti in sermone, & oblivisceris nunquam.

CONSULTATIO XXII.

De Thesaurò infinito meritorum Jesu Christi.

S. Augustinus
in Psalm. 93.

Deus nobis
vult vendere
regnum cœ-
lorum.

LEgenti mihi Scitum illud S. Augustini effatum in Psalmum nonagesimum tertium, ubi introducit loquentem cum animâ Deum: *Venale quid habeo. Quid, Domine? Regnum cœlorum. Quo emitur? Ut videam, an sim solvendo; respondetur, id pretii esse infiniti, eoquòd boni infiniti conferat possessionem, eamque infinito tempore, in omnem nempe æternitatem. Magnificentia regni me capit & allicit, id habendi cor flagrat ardore; sed pretii exteret me magnitudo. Quâ ratione id obtineam?*

Ex hoc omnium mearum divitiarum in eo rationem, ut experiar, an habeam, unde solvam; & invenio me nonnisi

miserabile habere nihilum, unde exivi per Creationem: Ecce tota mea hæreditas. Invenio aliud adhuc deterius mihi esse nihilum, in quod dilapsus sum per peccatum: Ecce totum meum, quod feci lucrum. Video me habere Corpus humanum, quod nascendo attuli in mundum, sed huic facultas non est alia, quàm corporalia conficiendi opera, quæ ex seipsis abjecta sunt & brutis propria: hæc omnia non admodum magni sunt valoris. Verum est, me etiam habere animam spirituales, quæ idonea est ad exantlandanda opera longè nobiliora, quàm illa sint corporis; sed hæc omnia, cum nonnisi intra conditionem stringantur naturalem, procul absunt, ut ad infinitum

Omnia no-
stra natura
bona non suf-
ficiunt ad e-
mendum il-
lud.

acce-